№ 61 მარტი 21, ოთხშაბათი 1890 მარტი 21, ოთხშაბათი № 61

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბაზეთი ლირს

თოვე	ფასი		თოვე	ფასი	
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	7	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

ივერია

1877—1890 საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი 1877—1890

გაზეთის დასაკვეთად და ყოველ განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიეგზავნოთ: ო�oთ რედაქციის კიკიანში, ავჭალის ეზეზი, ი. ბარანცოვის ძმების პირდაპირ, თვ. გრუზინსკის სახლში. წერილები, თბილის გამავრცელებელ საზოგადოების კანცელარიას სახელზე ან ბანკის სანლეზინსასნელის ეზეზე.

ფასი გამცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპეიკი.

ქრისტე ანნა ეოსების ასული ბაქრაძისა შვიდებით აუწყებს ნათესაეთა და ნაცნობთა, რომ ოთხშაბათს, 21 მარტს, დილის 10 საათზე დიდების ეკკლესიაში გადახდილ იქნება ორმოცის წირვა და პანაშვიდი განსვენებულის დიმიტრი ზაქარიას ძის ბაქრაძის მოსახსენებლად.

(2—2)

ივერია

გამოვა 1890 წელსაც იმავე პროგრამით, როგორც აქამდე.

ვისაც ჰსურს დაიკვეთოს გაზეთი ამ 1890 წლისათვის, მივმართოს:

ტფილისში: ა) თითონ რედაქციას, ნიკოლოზის ქუჩაზედ, ეარანცოვი ძმების პირდაპირ, თ. გრუზინსკისეულს სახლებში, № 21; ბ) „ქართველთა-შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ კანცელარიას, სახახლის ქუჩაზედ, თავადაზნაურთა სანადგილ-მამულო ბანკის ქარვასლის გალერეაში.

ტფილისან კარგად მცხოვრებთა უნდა დაიბარონ კაზეთი შემდეგის აკრეფით: Въ Тифлисъ. Въ редакцію газеты „ИВЕРІЯ“.

რედაქცია ამასთანავე აცხადებს, რომ იგი კაზეთის კაზმვისა გამო მასეულის მგზავნელ იქნება მარტო ამ ხელის-მოწერთა წინაშე, ვინც გაზეთის დაკვეთისთვის შესხ�ფულს მირდამირ რედაქციაში და ან „წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ კანცელარიაში ან გამოგზავნის.

გაზეთის ფასი დაბეჭდილია გაზეთის სათაურშივე, ხოლო სრული პროგრამა გაზეთის დაკვეთისა გამოცხადებულია უკანასკნელს გვერდზედ.

ქართული თეატრი
ხუთშაბათს, 22 მარტს,
ქართველის დრამატიულ დასის არტისტების მიერ
ერთის ემოწყალის კაცის სახსრებულად
წარმოდგენილი იქნება:

I

გაპიყარნეთ

კომედია 3 მოქმედ., თხზ. სარდუსი.

II

ქალი სამსედრო ტანისამოსში

კომედია ერთს მოქმედებად, ორანიანა.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი სიფარიონოვა, გაბუნია-ცაგარელისა, აკადოვისა, ბელიაკოვისა, ჩერეზიშვილისა; ბ-ნნი ბაბაშიძე, გუნია, ცაგარელი, კასდუალეკი და სხვ.

ადგილების ფასი ჩვეულებრივია

ბ-ნ ბაკეი წარმოდგენა ეაიკითხვის ასულს ლეკსებსა და ამერულს სტენებს.

ქართული თეატრი
დღეს, 21 მარტს,
ბ-ნ რაბინის დოტორობით
გამართული იქნება ქართული

კონცერტი

სამს განყოფილებად.
დასაწყისი 8 საათზე.
ადგილების ფასი ჩვეულებრივია.

ქ-ნი გაბუნია იმღერებს ქართველს სიმებს.
ბ-ნი სარკეფოი დაუკრავს ვიოლინჩელს,
ვ. ბაბაშიე იკადრებს ასულ ბუბლეტებს ჩვენის დროის გმირებზედ.
ნ. ეროსოვი წაიკითხავს ლექსებს.
ადნიშვიდის ხორო იმღერებს სსეკ-დასსეკ ხმის.

ფელეტონი

ხიდია ჩატეხილი

მოთხრობა

XIV*)

შორს აღმოსავლეთის მხარეს მაისის დილის მზეს მორცხვად გაულიმა და ეარდის ფრად შეღებილ ცაზე ბრწყინვალე მზე ცეცხლის ბურთსავით ამოგორდა. დილის ნიავმა, მის მისაგებებლად აჩქარებულმა, ყოველს ხეს, ყოველს ბუჩქს, ყოველს ახლად ამოსულ მწვანე ბალახსა ნაზად მოეხეია და მზის ამოსელა აცნობა. ხემ შეჭქნა ზღაზენა, ბალახმა ბიბინი, ფოთოლმა თრთოლეიით შრიალი და მთელმა ბუნებამ მღერით, ტაშის კერით მზეს მიულოცა „დილის მშვიდობისა“.

მაისის ეარდი, ღამის სიგრილეთ შეკოკრებული, თითქო ჯერ კიდე ტაბლის სიზრმიდგან ვერ გამოსულიყო: დაუბრუნდა და ენებათა ოელეეთ მოქანცული, მაგრამ ვერ გამძლიარი, მისუსტებული, ენების ღიმილით მძინარე ნიკოს გადაეყენენ.

— რას შერები, ქალო? მაგ სისუელელეს როგორ სჩადიხარ! უთხრა უკმეხად ნიკომ: მძინარე კაცს გულზე მეცემი—შეიძლება მაგით ადამიანი გაგიჟდეს!

— მომიტევე, ბატონო, უკაბედად მომმეიდა. უპასუხა ღათომ და ისევ გადაეიწია.

და ეს ორიოდე სიტყეა ისე მორცხვად, კრძალვით და შიშით იყო წარმოთქმული, რომ ნიკომ ინანა გაჯავრება და შეეცოდა ღათო. მაგრამ ისევ დასამშვიდებლად ერთი ტკბილი სიტყეა ვერ მოახერხა და თითონვე შერცხვენილმა თვალები კვლავ მილულა. რამდენსამე წამს ორიეენი გაჩუმებულნი იყვნენ, ღათო სულ-განაბული შიშით ვერ განძრეულიყო, რომ ნიკო არ შეეწუხებინა.

— ადე, ღათო, ტანისამოსი ჩაბილაკე, უთხრა ბოლოს დაყვავებით ნიკომ.

— ამ წამში, შენი ჭირიმე, უპასუხა სიხარულით ღათომ და ტანთ-ჩაცმა დაიწყო.

ნიკოს არ ეძინა, თუმცა თვალები-კი დაჩუქული ჰქონდა. ღათო ფეხის ცერებზე შემდგარი გადიოდ-გამოდიოდა ერთის ოთახიდამ მეორეში და ნიკოს ჩემოდანში ტანისამოსს ულაგებდა.

— წადი, ნახე, თუ სოფლელები მი

ბული ბაგშვი. ბაგშვი საბავშო ინსტიტუტში გაგზავნეს.

.·. ამავე დღეს, პოლიციის მეშვიდე ნაწილში, პეტრე-პავლეს ეკლესიაზე, ოქუაგის სახლში გასტეტეს ალაკაკის კარების ჭალიტე და გიოტანეს მეფარნე იორამ სპასკოვისა და რუსემ ხარებავან 4 ჩერქეზული ჩოხა, 2 ახალუნი და ორი წყვილი ჩექმის ყელი, სულ 40 მან. ღირებული.

◆◆

ქალაქის საბჭო

19 მარტი

საგანი კრებისა იყო დაეა, რომელიც ბ-ნმა სტრუვემ აუტანა ქალაქს ევრის სატიეოს შესახებ. მტკიცეა მთიანი ნაპირები, ევრის წყალს ზემოდ, შეადგენს სტრუვეს საკუთრებას. ქალაქი ამ ნაპირებზე ფულს ახდევინებდა მეტიეებს. ბ-ნმა სტრუვემ მოსთხოვა ქალაქს: ან ხუთი ათასი თუმანი მომეცით და ეგ ადგილი, სიერცით ექვსი დღიური, იყიდეთ, ან არა-და, სამართლი მიემართოვე და ჯარიმას გადაგახდევინებთო. ქალაქმა კომისია ამოირჩია ამ საქმის შესახებ. კომისიამ გადასწყვეტა, რომ შინაურულად მოეურიგდეთ მიწის პატრონს, შეეისყიდოთ ხსენებული ადგილი და მიეცეთ ოთხი ათასი თუმანი.

ხაქმე წინად სწარმოებდა ოლქის სასამართლოში, სადაც ქალაქმა წაგო საჩიერი. 20 მარტს ირჩევა სამოსამართლო პალატაში.

საბჭომ მოსთხოვა საბუთები კომისიას, რად გვირჩევთ მაგოდენა ფულის გადებას, როდესაც ეს ორმოცი წელიწადია ქალაქი უსასყიდლოდ ჰმფლობელობს სატეიეს. მაშასადამე ეადა გასულია ოთხჯერ და ეგ ადგილი დღეს ქალაქის საკუთრებას შეადგენსო. კომისიის წერმა, ბ-ნმა ეევნგულოვმა, გამოაცხადა, რომ ხელ სასამართლოში იქნება ეგ საქმე გარჩეული და ამიტომ შეუძლებელად მიმაჩნია საჯაროდ გამოთქმა ამ საბუთებისაო. საბჭომ მაინც მოიწადინა შეტყობა საქმის ეითარებისა და ამტომ ხმოსნები სათათბიროდ წაეიდნენ ცალკე ოთახში, სადაც მთელი საათი ჰქონდათ ბაასი. ხალხი მოუთმენლად ელოდა ხმოსანთა დაბრუნებას. როდესაც კრება კელავ დაიწყო, ბ-ნმა ქალაქის თავმა დაადგინა

დროს შეეძლო, ღათოსაგან თავი დაისხნა.

— ღათომ ეერც-კი შეამჩნია ნიკოს ასე უსიამოვნოდ გახლომა. ნიკოს უბრალო ალერსმა უარესად აუწთო გულში სიყვარული. ის თავის თავს დანაშაულში სდებდა და ნიკო-კი ისე გულკეთილი ეგონა, რადგან მოუტეა დანაშაულობა.

— ხომ არაფერი გაეიწყდება, ჰკითხა ზრუნვით ღათომ.

— არაფერი. მაშ ნახვამდინ. უთხრა ნიკომ: შენს მაგიერად სოსეს რა უთხრა? მაგრამ იქნება ღმერთმან ჰქმნას და ჩემთან ერთად ისიც მოეიდეს. რა გატირებს, სულელო. ხელ ზეეთ აქ ეიქნები! ამ სატყეეებით ნიკომ საკაცნელად ხელი მოჰხეია. ღათომს დაეიწყდა ნიკოს სიტყეები და ნიკომ რომ სახეზე აკოცა, ღათომ ხელზე კოცნა დაუპირა, ნიკომ-კი გამოჰგლეჯა ხელი, თუმცა ეხლა არ გაუჯაერდა და გაუღიმა კიდეც.

ცხენები მზად იყენენ. ნიკო თითქო კარგს ქეიფზე დადგა. ბიესაკე გაეხუმრა, მაგრამ ღათომ თავისებურად არ გაიცინა ამ ხუმრობის გაგონებაზე. პირ-

ორი საკითხი: შეეიწყარონ აზრი კომისიისა და შინაურულად მოეურიგდეთ ბ-ნ სტრუვეს, თუ მიეღოთ აზრი გამგეობისა, რომელსაც მე ჩემდე არ ეეთანხმები, და საქმე სამართალს გადაეაწყვეტინოთო. კომისიის წინადადებას კენჭი მისცეს მხოლოდ კომისიის წევრებმაეე. ამ სახით საბჭომ თითქმის ერთ-ხმით შეეწყნარა აზრი გამგეობისა და ფარ-ჰყო მორიგება.

◆◆

მლვდელი იოსებ ხუციანთი

(ქართველი გუბერნერი)

ვინ მოიფიქრებდა, რომ საქართველოს მეეოლეებულ ადგილებში თურმე გუბერნერები ჩნდებიან. ჭელს თებერვლის უკანასკნელს რიცხვებში ახალციხეში გადაცვლილან ერთი ამ გვარი გუბერნერი. სრულიად შემოსეკეთ შეეიტყეო იმისი ამბავი და ვინახეთ იმისი დასუკნდილი წერილი. ეს კაცი ეოფილა ახალციხის მაზრის მესსი, გვარად ხუციანთი და სოფელ ხიხაბარის დაბადებული 1805 წელს. სარწმუნოებით კათოლიკე ეოფილა და ტომით ქართველი. მეცდენობა ჭსურვებია, მაგრამ რადგანაც საქართველოში ეპისკოპოსი არ არის და ოსმალოს ომების გათავების შემდეგ ოსმალეთში ვერარ წასულა ჩვენულებისაებრ (ახალციხელი კათოლიკე მეცდენები სტამბოლში ეკეთხუნდენენ იქაურ ეპისკოპოსის მიერ), ამიტომ კაბუენის პატრეს, სხვრსეთში, ქალაქ ფრანციაში გაუგზავნია და იქ კურთხეული 1833 წელს. დაბრუნებულა ამავე წელს სამშობლო სოფელ ხიხაბარს, რომელიც დღესაც მაზრადეი სოფელია ქართველ კათოლიკე მოსახლეობისა. აქ რამდენსამე წელს დარჩენილა, შემდეგ სხვა კათოლიკე სოფლებში გადაუვლია ამავე ახალციხის მაზრაში და ბოლოს უკანასკნელი 40 წელიწადი მოუზარდია ქალაქ ახალციხეში ეოფილა მეცდენად. 57 წელიწადი მეცდენობაში გაუტარებია და სიკვდილამდე მუდამ თანამდებობის ასრულებაში ეოფილა. გადაეცილა 85 წლისა. მეტად წარმოსადეგი, მაღალი და კარგის სახის კაცი იყო თურმე მეცდენი ეოსებს სოფლისა. ტერიოსებს უწოდებდნენ, რადგანაც სომეხ-კათოლიკეთ ტაბიეონზე იყო ნაკურთხი, როგორც ბევრი ახალციხის კათოლიკე მეცდენი. სკე

მე მაქვს. მე და განსვენებულის დას განზრახვა გვაქვს ჯერ სრულად შეკეთებოთ იმის ოქესები, მოკვლიოთ უკეთესად ერთის რეკულში და შემდეგ ისე გადავიტან სხვას, ან ორა-და შეთითონ გამოვნე. ზეშოხსენებული განზრახვა ოკვე მოდის სასრულეში ერთის ემაწვიდის კეტის თოსსრნობით. რადგანაც ორ მანდა, რომ ნაწეკეტ-ნაწეკეტად დაბეკნდოს დაკითაშეიდის ოქესები, ამიტომ ითოდებული ეარ ვსთხოეო ეკეკი ი თ , ვისც განეზრახეთ განსვენებულის ოქესების გამოცემა, რომ ნუ შეეხებიან მატერიალის დაკეკითხვაკდ. ვსთხოვ ბგრეთე სრკეკინსს და ფასტანაკს და ეკეკდა ი. დაკითაშეიდის მატეგეტიდულ ნაეზრობთ, რომ თუ ჰქკონ რამე დაკითაშეიდასა ან ოქესებეი, ან სედ-ნაწერი რამ, გამოგზავნონ ჩემთან, ტეკეიდასა, ოსოეთის ქარგასლაში, განტორა № 48, ბანსეკენ რატანის სახეკდობაზედ. ფოსტის სარკეს მიღებისთანავე დაეეკბრეკეკ ოკოდს მატეკეტიკემთ.

სიმე განსვენებულის ი. დავითაშვილსა
გარსეკან რატანი

II

თქკენის გაზეთის № 54 ნომერში საბოდიანო ამბავთა შორის დაბეკდილია, რომ 9 მარტს თთორის შეადინზე გუტეკეს ორტემ მერაბოკს ოდეკნი და დამბინაკეთა შორის შეეპრეკნ ალეკეესდრე მერაბოკიტეო. ალეკეესდრე მერაბოკი მე გასდაკართ და არავითარი მაკისთანა საქმე ორა შემთხეკეთ-რა და ჩემთვის ეკმესსეკეთბოდი რანთის გზას მე მაშინ თანაშემეკდ. იქნება სსეკ ვინმეც იყოს ალეკეესდრე მერაბოკი, მაგრამ მე მათ თორა მეშეკეკეთეკა რა. ამიტომ ეკმორ მიდეკსდ გთხოეთ ამ ეკრილის მეთერე ადგილდ დეკუმოთ თქკენს გაზეთში ეკმ ნაცნობთა და ნათესავთა დასეშეიდებლდ.

ალეკეესდრე ლაზარეს ძე მერაბოკი

ნარკვევი

(ეკრნალ გაზეთიდან)

ეკრნალის „Наука и Жизнь“-ში საეკურადღებო ადგილებია მოყვანილი პროფეკსორ Gutberlet-ის ეკრილიდგან იმის შესახებ, თუ რა ემართებოთ ადამიანთა კრებეკლს, საზოგადოებას მოკლებეკლთ? განვითარება, წინსვლა ეტეკობათ ამ განმარტოებულ ადამიანთ, თუ არა, და თუ ეტეკობათ, რამდენად წინ მიდიან ამ მხრივ? ამ საგნის ნაკლად გამოსარკვევად, რასაკვირველია, მეცნიერებას ჯერ იმდენი საბუთი არ უჭირავს ხელში და მაგალითი არ უდგას თვალ-წინ სახელმძღვანელოდ, მაგრამ რა გეწყობა, საცდელად ადამიანის ძალად განადგირება შეუძლებელია და ბუნებრივად-კი იშვიათია ამისთანა შემთხვევა. მართალია, როგორც ამბობენ, ერთი მთხეკლეთა თავადი ამ საგნისათვის ცდასაც-კი არ დაერიდა და რამდენიმე ემაწვილი ერთიან გაეკალეკვა და უნდოდა შეეტეკო, ვნახოთო რა გამოვა. ამ თავადს განსაკუთრებით იმის შეტეობა უნდოდა, ლაპარაკი შეეძლებათ თუ არა ამ განკალეკვებეულს ემაწვილებს და თუ შეეძლებათ, როგორ ილაპარაკებენ, რა ენაზედაო. ამ ცდამ მეტად ცუდი ნაეოფი გამოიღო , ემაწვილებმა სულ არ იცოდნენ ლაპარაკი. მას შემდეგ ადარავინ მოჭკიდა ამ გვარს ცდას ხელი და ეხლა ამის გამომკვლეკველნი მხოლოდ იმ ზოგიერთს შემთხვევით კმაეოფილდებიან, როცა ემაწვილებს უბედურებით ემართებათ საზოგადოებისაგან განმარტება და განმარტოება. ამისთანა შემთხვევაც ცოტა არარის და მათი თვალის გადავლება მეტად საინტერესოა, მეტად საეურადღებო. საზოგადოდ ასს განმარტოებულს ემაწვილში ოთხმოცდაცხრამეტი იდეუშეკა . ბიერგგავ ერთს ამისთანა ამბავს გვიამბობს:

ერთი სუთის წლის ემაწვილი, როცა ომმა მკვიდრნი ი ეიდეკულ ჭეკ გაქტეულიეკენ, მშობლებს ტეკეში დაეკრგეთ და იქ დაჭეკ თაქვსმეტი წელიწადი. ტეკეში დარჩენილი ბავშეი ბალასეკეულობითა, სილეკულობითა და ბალასის ძირეკულობით იკკებებოდა და საკეკრეკლად ჭკონდა განეთარებული ენოსკა იმთი მოსაძებნად. როცა ეს ემაწვილი იმოკენეს, ადამიანს არ ეკარებოდა და გაქცეკასაც კი ჭდაბოდა ტეკეშეკე. ემაწვილს მაინც ძალიან სდარეკობდნენ, მოსთდეს კედეკ და ეოგანის სწავლებს დაეკეკეს. ეს ფეკტი-

— რა ეიკი, დედა, ეგრე ჰსუჯს, ბატონია.

— მაშ როგორ მიეკალერსო? ნურც მხარზე მაკოცებო, ნურც გულზეო, ნურც წაღებს გამხდიო, ნურც ფეხებს დამფხანო. მაშ რაღა დამჩჩენია!.. პირზე კოცნას ვერ უბედამ... თითონაც მითხრა მეჯაერებაო.

— ჰო, შეილო, სჯაერებია! ეგ სხეა ნაირი ბატონი ყოფილა.

ჰო, პაპა, სულ სხეა ნაირია, კარგია... იმიტომაც ისე ძალიან მიყვარს!.. მართალა, პაპა, უთხრა ღამილით ღათომ: ბატონს ყური მოეკრა, შენ ‘რომ ქალბატონს მეძახი, ისე კარგა დამირიგა! ეხლა ნუ ლარ დამიძახე, ნურც მართლა, ნურც ხუმრობით.

— ჩემი ქალბატონი არა ხარ, დედა! მაშ ვისი ხარ!

— არა, პაპა, არ უნდა დამიძახო; ეგ არ ვარგა, ისე „ჩემო ღათო“, „ჩემო დედა“ დამიძახე, ისე უნდა.

— კარგი, დედა, კარგი. ოღონდ შენ მხიარულად იყავი, შეილო! აბა გაიცინე, დედა, გამბგონე შენი კისკისი!

სედი ოვნე (ასე ეძახდნენ ემაწვილს) შორიდგანეკე სუნით შეეტეობდა სოდმე იმ დედაკეტის მიანდო

ვაშლის შენახვა. ამოარჩიეთ კარგი, გაუფუჭებელი ვაშლები და დაალაგეთ ოთახში ტარიფის შტოებზე. მერე ეს ოთახი ეოველ მხრივ დუღეთით და შიგ წაადგმს მოუვიდეთ ცეცხლი და ახსნილეთ. ოთახს ისე უნდა ჭ�ბუხარი, კედლები და კარები დატეული, რომ კომლი არ გამოდიოდეს. როცა ოთახი კომლით გაიავსება, უნდა დაჭეტოთ. მეორე დღეს ისევ უნდა გაადოთო, ამ ნაირადვე უნდა გაავსოთ კომლით და მერე ისევ უნდა დაჭეტოთ. ასე უნდა ეუხოდოთ ოთახსა ანუ სუთის დღის განმავლობაში. შემდეგ ვაშლები ამ ნაირად ჩაიწყეთ: ეუთს ძარი მოუფენეთ ბზით და ზეედგან ვაშლები დაიწყეთ, შემდეგ ბზე დაიფარეთ და მერე კიდეე ვაშლები. ასე მოიქეცით, სანამ ეუთი მთლად არ გაავსება, და ვაშლი კარგად შეინახება.

ანთებული ნავთის გაჭრობა. როგორც ეიცით, წყალი ანთებულ ნავთსა ვერ აჭრობს და სუეეთესო საშეალებაკი ამის გასაჭრობად თოვრმე რმე არის.

◆◆

დეპეშა

19 მარტი

პეტერბურგი. იუსტიციის სამინისტრო აპირობს 'მესაცელოს მომრიგებელ დაწესებულებათა რეეზიის წესი.

შემოუშეებულის პროექტის თანხმად სახელმწიფო ინტერესების დასაცველად სასამართლოებში იმდენივე პროკურატორია უნდათ დაწესონ, რამდენიც რუსეთში სამოსამართლო ოლქია. თითოეულ პროკურატორიის უფროსად იქნება პროკურორი და პროკურორის თანაშემწეების შტატი საფინანსო საქმეთათვის.

ბერლინი. წინდაწინეე გამოცხადებული ცნობანი რუსეთის სახელმწიფო შემოსავალ-გასავლისა აქაურ ბირეკის სახიამოენოდ დარჩა და რუსეთის ფასიან ქაღალდების კურსმა აიწია.

ბელგრადი. ღღეს სკუპშინამ ერთხმად შეიწყნარა პირველ წაკითხვის შემდეგ კანონ-პროექტი, რომ თეალდის გაგარინის სანავიგაციო საზოგადოებას უპირატესობა ჰქონდეს მიცემული.

პეტერბურგის ბირჟა, 13 მარტი.

	ფასი	ეკონომ.	ბუღალ.
	მან. კ.	მან. კ.	მან. კ.
ხუთ-მანეთიანი ოქრო .	— „	„	7 35
ტამოჟნის კუპონები .	— „	„	147¼
მანეთიანი ვერცხლის ფული	1 08	— „	— „
5% პირველების შინაგანის სესხის მოგების ბილეთი	235	— „	— „
—მეორისა	— „	— „	220
—მესამისა . . .	— „	— „	217¼
გირაგნობის ფურცელნი ტფილისის ბანკისა .	— „	— „	98¾
ქუთაისის ბანკისა . . .	— „	— „	98½
ტფილისის სუფრიერო ნდობის საზოგადოებისა	87½	— „	— „

საკალენდარო ცნობანი

ქრისტეს აქეთ ჩუე (1890) წელიწადია. ქვეყნის შექმნიდან 7398.
ძველი ინდიქტონი № 14
ახალი ქორონიკონი—უმ—482 წელიწადია. დაიწყო 1408 წ. და თავდება 1940 წ.
ახალი ინდიქტონი № 4.

ამისი ქორონიკონი № 46 წელიწადია. დაიწყო 1844 წ. და თავდება 2376 წ.
1890 წლის ზედნადებია—17.

მარტი 31 დღეთ არის

21 დღე ოთხშაბათი. ქართველ. ლირსისა მამისა ჩვენისა და აღმსარებელისა იაკობ ეპისკოპოსისა. კათოლ. წმ. ბენედიქტესი, და ფლიმონისა. სომეხ. 38 დღე დიდ-მარხვისა. გარდაიცვალა მოუტი გრიგოდ ორბელიანი 1883 წ. მზე ამოდის 5—41, ჩადის 6—27. ჭეშმარიტი შუადღე 12—3, მთვარე 13 დღისაა.

22 დღე ხუთშაბათი. ქართველ. წმიდისა მღვდელ-მოწამისა გასილისა. კათოლ. წმ. გაბრიელ მთავარ-ანგელოზისა. სომეხ. 39 დღე დიდ-მარხვისა. მზე ამოდის 5—39, ჩადის 6—28. ჭეშმარიტი შუადღე 12—3, მთვარე 14 დღისაა.

23 დღე პარასკევი. ქართველ. წმინდისა ლირსისა მოწამისა ნიკონისა. კათოლ. წმ. ეკუმენიუს პენტაგიანი და ანასი. სომეხ. 40 დღე დიდ-მარხვისა. ტფილისსა დაარსდა სასქალაქო ინსტიტუტი, 1840 წ. მზე ამოდის 5—37, ჩადის 6—30. ჭეშმარიტი შუადღე 12—3. მთვარე 15 დღისაა.

24 დღე შაბათი. ქართველ. ლირსისა ზაქარიასი. წმ. შორის მამისა არტემასი თესალონიკელი ეპისკოპოსისა. კათოლ. წმ. მარკელზისა, ტიმოთესი და პალმირასა. სომეხ. 14 დღე დიდ-მარხვისა. მზე ამოდის 5—36, ჩადის 6—31. ჭეშმარიტი შუადღე 12—3. მთვარე 16 დღისაა.

25 დღე კვირა. ქართველ. ბზობა და ხარგება ყოველად წმინდისა ღვთის-მშობლისა. ხსნილი თევზი. კათოლ. ბზობა და ხარგება ყოველად წმინდისა ღვთის-მშობლისა. სომეხ. ბზობა. 42 დღე დიდ-მარხვისა. (წარგაზარდ). დაბადება მ. ჟ. ქრისტეს ადგილსაფლისა ასულისა, 1875 წ. მიხეილ სამანოსიძის ეოროსტოფეს მობრძანება, 1845 წ. ეოროსტოფეს მეგლის დადგმა 1867 წ. მზე ამოდის 5—34, ჩადის 6—32. ჭეშმარიტი შუადღე 12—2. მთვარე 17 დღისაა.

განცხადებანი

გამოეიდა და ისყიდება
„უბის წიგნი 1890 წლისათვის“
შედგენილი და გამოცემული
ვალ. გუნიას მიერ
ფასი 40 კაპ.

გამოვიდა და ისყიდება
მხოლოდ „წერა-კითხვის გამეორებელებელ სახოგადოების“ წიგნის მაღაზიაში ახალი წიგნი:

ბორკილი

დრამა ოთხს მოქმედებად
ოთხწ�ულებ
ა. ი. სუმბათაშვილისა
თარგმანი ა. ბ. ანსარიანოვისა

დრამის წინ უმეტეს მთარგმნელის წასასტეკობა, რომელშიაც მოთავსებულია ბიბლიოგრაფია თ. სუმბათაშვილის ბიესებს შესახებ, და მოთხრობიდან ავტორის მცირე ბიოგრაფია.
ფასი 40 კაპ.

„წერა-კითხვის“ წიგნის მაღაზიამ შეიძინა
ჟურნალ „ნოგბათი“-ს
ეეველა ნომერი, კარგ სანმეშოსა, რომელიც სრულებით ადარ მოიპოეება გასასყიდად. ეველა ნომერი ერთად, რიცხეთ ᲐᲗᲘ წიგნი, ფასდ დამატებით ცალკე წიგნად დაბეჭდილ წიგნისა ‹ლომპეტი›,—სულ ᲗᲘᲠᲗᲛᲔᲢᲘ წიგნი ღირს
2 მან.

ეინც ტფილისს გარეშე დაიბარებს, გასაგზავნი ხარჯი მეადგილმა უნდა იკისროს.

ტფილისის ქალაქის გამგეობისაგან.

ტფილისის ქალაქის საბჭოს გადაწყეტილებისამებრ საეალდებულოა ყველა ადგილ სახლისათვის, რომ ბუხრები წელიწადში ერთხელ მაინც გაიწმინდოს. სამზარეულოები, სახელოსნო და სამრეწველო „ზენობათ-ეი“ წელიწადში სამჯერ მაინც უნათოოდ უნდა გაეწმინდოს. ამასთანავე გასაწმენდად დაქირავებული უნდა იყენენ ქალაქის გამგეობის ხელ-ქვეთი ბუხრის მწმენდელი მოხელეები, რომელთაც თითო ბუხარში ორ-ორი შაური უნდა ეიღოთ.

გაზეთებში გამოცხადებით ქალაქის გამგეობა იწვევდა სახლის-პატრონებს, ეცნობებინათ მათის სახლების ბუხრების გაწმენდა.

რადგანაც ამ ნაირი მოხსენება ჯერ თითქმის არ შემოსულა, ამ-ტომ ქალაქის გამგეობა აუწყებს პატონ სახლის პატრონებს, რომ 22 მარტამდის აცნობონ, გაწმენდილია თუ არა ბუხრები, და უკეთუ ამ ვადამდის არ გასწმენდეს, მაშინ ბუხრები საეალდებულო წესდებათა მე-5 §-ის თანახმად იქნება დაწმენდილი ქალაქის გამგეობისაგან დაქირავებულ კაცების მიერ და იმავე საეალდებულო წესდებათა §-ისა და აგრეთვე 19 ივნ-ის 1882 წლის უმაღლესის ბძანების ძალით ბუხრების გასაწმენდი ხარჯი ქალაქის სხვა-და-სხვა გადასახადის ნედლიმეებთან ერთად გადახდებათ დამნაშავეთ და გარდა ამისა დამნაშავენი პასუხისგებაში იქმენიან მიცემულნი ქალაქის გამგეობისაგან ამ კანონიერ განკარგულების აუსრულებლობის გამო.
(1—1)

ტყავის ქარხანა

გ. ადელსანოვისა და ამს.

ესთხოვთ მსურველთ აიღოს იჯარით და მოგეტანოს ქერქი მუსისა და ტირიფისა. ეისაკ ჭსურს ამ იჯარის აღება, მიმართოს ჩვენს უფთარეს კანტორას: ტფილისს, ერეკლის გზა-ტკეცილზედ, მნაკანოვის ხიდის ყურთან, საკუთარს სახლში.
(3—1)

„წერა-კითხვის საზოგადოების“ წიგნის მაღაზიამ

მიიღო გასასყიდად ასსი წიგნები:

	მან.	კაპ.
ორკილი, დრამა ოთხს მოქმედ. ა. სუმბათაშვილისა, ნათარგ. ა. ბ. ანნაზაროვისა		40
იაენანამრა ჭქნა, მოთხრობა მოზრდილი ყმაწვილებისათვის ი. გოგებაშვილისა		10
კედლის კალენდარი ჩარკვიანისა		40
საბალხო კალენდარი 1890 წ., ფალერიან გუნიას შედგენილი და გამოცემული		10
საყმაწვილო ამბები თ. ასათიანისა, ფასი . . .		10
საერთო კიდლის კალენდარი, 1890 წ. ექ. ხელაძის გამოცემა		52
ნ. ნიკოლაძის ნაწერი პირველი წიგნი		30
ფუის წიგნი 1890 წ. ფალერიან გუნიას შედგენილი და გამოცემული. . . .		40
საქართველოს კალენდარი 1890 წ. მისიეე		50
ძმა ძმის მტერი მოთხრობა თარგმანი ა. ფოთლიძისა .		10
ქართული გრამატიკა თ. ყორდანიასი		55
თეთი მასწავლებელი ბიაშვილისა		45

„წერა-კითხვის საზოგადოებ-ს“ წიგნის მაღაზიაში ისყიდება:

დედა ენა და გუნების ქარი

გამოცემული „წერა-კითხვის საზოგადოებისა“ მიერ.

დედა-ენა, ანუ ანბანი დ. პირველი საკითხეი წიგნი, გამოცემა მეშვიდე. ᲤᲐᲡᲘ ᲥᲔᲜᲘᲡ ᲨᲐᲣᲠᲐ.

ეინც ერთბაშად ნაედს ფულზე იყიდის ოც-და-ათს ან მეტს ცალსა, წიგნი დაეთმობა ᲣᲤᲝ ᲨᲐᲣᲠᲐᲓ.

ყდისთეის ყოველს წიგნზედ დაემატება ᲝᲠᲐ ᲨᲐᲣᲠᲐ. ხოლო ეინც ოც-და-ათს ან მეტს, ყდიანს „დედა ენასს“ წაიღებს, თითო წიგნის ყდაში გამოერთმეეა მხოლოდ ᲠᲯᲐ ᲙᲐᲞᲘᲙᲘ.

„ᲑᲣᲜᲔᲑᲘᲡ ᲥᲐᲠᲐ“, ანუ საკითხეი წიგნი, უმცროსს კლასებში სახმარებელი, მეექვსე გამოცემა. ფასი ᲝᲗᲮᲣᲗᲛᲔᲢᲘ ᲨᲐᲣᲠᲐ.

ეინც ნაედს ფულზე იყიდის ᲗᲝᲗ ცალს, წიგნი დაეთმობა ᲗᲝᲗᲮᲣᲗᲛᲔᲢ ᲨᲐᲣᲠᲐᲓ, ეინც ოცსა—ᲪᲐᲛᲔᲢ ᲨᲐᲣᲠᲐᲓ და ეინც ოც-და-ათს—ᲡᲐᲛ ᲐᲑᲐᲖᲐᲓ ყდისა უნდა დაემატოს თითო წიგნზედ ᲡᲐᲛᲐ ᲨᲐᲣᲠᲐ.

ეინც ტფილისს გარეშე წიგნს დაიბარებს, **გასაგზავნი ხარჯი** თითონ მყიდველმა უნდა იკისროს.

მყიდველებმა ამ აღრესით უნდა დაიბაროს:

Тифлисъ. Въ книжный магазинъ Общества грамотности. Дворцовая ул., домъ Зем. Банка, № 102.

ᲡᲐᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲝ ᲓᲐ ᲡᲐᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲝ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ

ᲘᲕᲔᲠᲘᲐ

1890 წ. 1-ს იანვრიდამ გამოვა ეოველ-დღე გარდა იმ დღეებისა, რომელნიც ზედ მოსდევენ კვირა-უქმეებს.

12 თვეით . . .	10 მ.—კ.	6 თვეით . . .	6 მ.—კ.
11 „ . . .	9 „ 50„	5 „ . . .	5 „ 25„
10 „ . . .	8 „ 75„	4 „ . . .	4 „ 70„
9 „ . . .	8 „ —„	3 „ . . .	3 „ 50„
8 „ . . .	7 „ 25„	2 „ . . .	2 „ 50„
7 „ . . .	6 „ 50„	1 „ . . .	1 „ 75„

საზღვარ-გარეთ დაბარებული ეღირება 17 მან. მთელის წლით. სოფლის მასწავლებელთ „ᲘᲕᲔᲠᲘᲐ“ მთელის წლით დაეთმობათ 8 მან. ტფილისის გარეშე მცხოვრებთ უნდა დაბარონ გაზეთი შემდეგის ადრესით:

Тифлисъ, Въ редакцію газеты „ИВЕРІЯ“.

თუ ტფილისში დაკეეთილი გაზეთი ტფილისის გარეშე აღრესზედ შესცვალა ეინმე, უნდა წარმოადგინოს რედაქციაში ერთი მანათი; სხეა ყოველის აღრესის შეცვლაზე—40 კაპ.

თუ თითეს განმაცალობაში დაიკეეთა ეინმემ გაზეთი არა მთელის წლით, იმას მხოლოდ შემდეგის თთეის პირველ დღიდგან გაეგზავნება. განცხადებანი მიიღებიან გაზეთის რედაქციაში.

ᲤᲐᲡᲘ ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲒᲔᲕᲬᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ:

ა) მოოსე გეგრაზედ თითოჯერ სტრაფონი 8 კაპ., პირველზე—16 კაპ. ბ) სრულეა უკანასკნელი გვერდი 30 მანათი, ხოლო პირველი გვერდი—60 მანათი. რიცხეი სტრიქონებისა გამოანგარიშება იმის კვალობაზე, რამდენს ადგილსაც დაიჭერს 25 ასო გაზეთის ტექსტისა.

ᲮᲔᲚ-ᲬᲐᲬᲔᲠᲘ და საგაზეთოდ დანიშნული წერილები (კორრესპონდენციები) რედაქციის სახელობაზედ უნდა გამოიგზავნოს. ᲫᲚᲔᲣᲚᲘ ᲮᲔᲚ-ᲬᲐᲬᲔᲠᲘᲡᲐᲜ, ᲗᲣ ᲡᲐᲒᲐᲖᲔᲗᲝ ᲬᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲘ, თუ საჭიროება მოითხოვს, ან შემოკლებულ, ან შესწორებულ იქმნება. არ-დასაბეჭდს ხელ-ნაწერებს, თუ ერთის თვეის განმავლობაში პატრონებმა არ მოიკითხეს, მერე რედაქციას ე

დარ მოსახდეგენ.

ᲐᲠᲐ-ᲙᲔᲗᲘᲡ ᲛᲐᲬᲔᲠᲐ-ᲛᲝᲬᲔᲠᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠ ᲓᲐᲜᲘᲨᲜᲣᲚᲘᲐ ᲮᲔᲚ-ᲬᲐᲬᲔᲠᲔᲑᲘᲡᲐ და ᲬᲘᲠᲓᲐᲬᲔᲠᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠᲐ ᲙᲘᲚᲘᲠᲣᲚᲘᲐ.

პირდაპირ მოლაპარაკებისათვის რედაქცია თავისუფალი იქნება ეოველ დღე, კვირა-უქმეებს გარდა, პირველ საათიდგან სამ საათამდე და საღამოობით 7-დ კაპ 8 საათამდე.

რედაქცია იმყოფება: კუკიაში, ნიკოლოოზის ქუჩაზე, თ. გრუზინსკისეულს სახლებში, № 21.

ᲚᲝᲙᲝᲠᲘ

ანუ ანბანი და პირველი საკითხეი წიგნი, იაკობ გოგებაშვილის შედგენილი, მეათე შეცვლილი გამოცემა.

დაიბეჭდა „წერა-კითხვის საზოგადოების მიერ“ და ისყიდება ამ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში ტფილისში, სასახლის ქუჩაზედ, ბანკის ქარავასლაში. ფასი 10 კაპ,

ეინც ერთბაშად იყიდის არა ნაკლებ ათის ცალისა, წიგნი დაეთმობა ტსრა კაპეიკად, ეინც იყიდის ასს, ან მეტს ეგზემპლიარს, წიგნი მიეცემა რეა კაპეიკად.

ტფილისს გარეშე მყიდველთ უნდა მიჰმართონ წიგნის მაღაზიას ამ აღრესით: Въ Тифлисъ. Дворцовая улица, Карванъ-Сарай Земельнаго банка, № 102.

Дозв. ценз. Тифлисъ, 20-го Мартъ 1890 г. Типо-Литографія К. І. Месхіева и С. А. Полетаева уголъ Баронской и Лорисъ-Мелик д. бр. Месхіевыхъ რედაქტორ-გამომცემელი. ᲘᲚᲘᲐ ᲩᲐᲕᲩᲐᲕᲐᲫᲔ